

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 5

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล เขตการศึกษา 5 จำนวน 200 คน และเป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 5 จำนวน 260 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 460 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที" (t-test) ของค่าตอบเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้น แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของครูประจำชั้น

ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล เขตการศึกษา 5 ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 35-39 ปี จบปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ เรียนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือโท และผ่านการอบรมเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนน้อย มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอยู่ระหว่าง 10-14 ปี นอกจากงานครูประจำชั้นแล้ว ครูยังมีงานพิเศษอื่น ๆ ที่จะต้องทำด้วย ครูประจำชั้นมีจำนวนนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบประมาณ 31-40 คน การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบหมุนเวียน (สอนบางวิชา) และครูประจำชั้นส่วนมากมีเวลาใกล้ชิดกับนักเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 3-5 ชั่วโมง

ส่วนครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 30-34 ปี จบปริญญาตรีเป็นส่วนมาก และจบปริญญาโทบ้างเล็กน้อย เรียนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือโท และผ่านการอบรมเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนน้อย มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นระหว่าง 10-14 ปี นอกจากงานครูประจำชั้นแล้ว ครูยังมีงานพิเศษอื่น ๆ ที่จะต้องทำด้วย ครูประจำชั้นมีจำนวนนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบประมาณ 21-30 คน การจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่สอนแบบหมุนเวียน (สอนเฉพาะวิชา) และครูประจำชั้นส่วนมากมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 3-5 ชั่วโมง

2. ปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล และครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล มีดังนี้

2.1 ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ

ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ ขนาดของพื้นที่สนามกับแอมไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และมีเหตุน้ำท่วมต่าง ๆ บริเวณใกล้ห้องเรียน นอกจากนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย ส่วนครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหาในระดับน้อยทุกข้อ

2.2 ปัญหาด้านการบริการสุขภาพ

ปัญหาด้านการบริการสุขภาพของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ การตรวจสุขภาพนักเรียนทุกวันก่อนเข้าเรียนคอนเซ้า นอกจากนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย และไม่มีปัญหาเลยในเรื่อง การจัดให้มีการทดสอบสายตาเด็กเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง ส่วนครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลนั้น ปัญหาในระดับปานกลางคือ การจัดให้นักเรียนได้ออมฟลูออไรด์เพื่อป้องกันฟันผุ นอกจากนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

2.3 ปัญหาด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ

ปัญหาด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล

ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ในชุมชนในบางโอกาส นอกจากนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย ส่วนครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล นั้น ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับสุขภาพให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพ นักเรียนและชุมชน การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในชุมชนใน บางโอกาส และการเข้ารับการอบรมศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางด้านสุขภาพ นอกจากนั้นเป็น ปัญหาในระดับน้อย

2.4 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนของครูประจำชั้น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ การแจ้งอาการเจ็บป่วยของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การ เยี่ยมบ้านนักเรียนตามโอกาสอันควรเพื่อสร้างความสัมพันธ์ และการแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการ จัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย นอกจากนั้นเป็นปัญหาใน ระดับน้อย ส่วนครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลนั้น ปัญหาในระดับปานกลางมีดังต่อไปนี้

1. การร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการวางแผนแก้ปัญหาสุขภาพนักเรียน
2. การนำปัญหาสุขภาพนักเรียนเสนอแก่ที่ประชุมครูและผู้ปกครองเพื่อหาทางแก้ไข
3. การแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขปฏิบัติ
4. การติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลให้นักเรียน มีการปฏิบัติทางบ้านสุขภาพที่ถูกต้อง
5. การแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย
6. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในชุมชนในการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพแก่นักเรียน

นอกจากนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

3. โดยส่วนรวมครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหาในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับน้อย และครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหาในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ในรายชื่อของแต่ละด้าน มีดังนี้

4.1 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ พบว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล มีปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ในข้อต่อไปนี้

1. การจัดให้นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียน
2. การจัดให้มีแสงสว่างในห้องเรียนพอเพียงและเหมาะสมไม่เป็นอันตราย

ต่อสายตาศาสนิกเรียน

3. การจัดให้นักเรียนมีโต๊ะเรียนม้านั่งที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอ
4. การจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยิน
5. การจัดให้มีโต๊ะอาหารและที่นั่งรับประทานอาหารเพียงพอกับจำนวน

นักเรียน

6. มีเสียงดังรบกวนและเหตุรำคาญต่าง ๆ บริเวณใกล้ห้องเรียน
7. ขนาดของห้องเรียนคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
8. ขนาดของพื้นที่สนามคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
9. ในเวลาเช้าหรือบ่ายแดดสามารถส่องเข้าไปในห้องเรียนได้

4.2 ด้านการบริการสุขภาพ พบว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล มีปัญหาด้านการบริการสุขภาพโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับในรายชื่อที่แตกต่างกันมีดังนี้

รายชื่อที่ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลคือ

1. การตรวจสอบสุขภาพนักเรียนทุกวันก่อนเข้าเรียนตอนเช้า
2. การให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน
3. การนำนักเรียนที่เจ็บป่วยเล็กน้อยส่งต่อครูพยาบาล

รายชื่อที่ครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาลคือ

1. การปฐมพยาบาลนักเรียนเกี่ยวกับการใช้บริการสุขภาพในโรงเรียน
2. การแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าก่อนมีการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียน

ทุกครั้ง

3. การจัดบริการอาหารเสริมในโรงเรียน
4. การดูแลให้นักเรียนแปร่งฟันหลังอาหารกลางวัน
5. การจัดให้นักเรียนได้อมฟลูออไรด์เพื่อป้องกันฟันผุ

4.3 ด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ พบว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำ
ชั้นในโรงเรียนเทศบาล มีปัญหาด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีรายชื่อที่มีความแตกต่างกันคือ การใช้แหล่งประโยชน์
ในชุมชนให้เกิดผลดีต่อสุขภาพนักเรียน โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำ
ชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล

4.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน พบว่า ครูประจำชั้นใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับ
ครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามาก
กว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในเขตเทศบาล สำหรับปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน รายชื่อกังต่อไปนี้

1. การร่วมมือกับบุคลากรโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการวางแผน
แก้ปัญหาสุขภาพนักเรียน

2. การแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสุภาพนักเรียน
3. การแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขปฏิบัติ
4. การติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลให้นักเรียนมีการปฏิบัติด้านสุขภาพที่ถูกต้อง
5. การแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย
6. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในชุมชนในการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพแก่นักเรียน เช่น ติดต่อขอเยี่ยมอุปกรณ์
7. การติดต่อประสานงานกับชุมชนเกี่ยวกับการจัดสวัสดิศึกษาให้นักเรียน
8. การขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดโครงการอาหารกลางวัน
9. การแยกนักเรียนที่มีอาการสงสัยจะเป็นโรคติดต่อออกไปจากห้องเรียน และแจ้งให้ครูใหญ่และผู้ปกครองทราบ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 5 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยเฉพาะประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูประจำชั้น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูประจำชั้น พบว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 35-39 ปี และ 30-34 ปีตามลำดับ มีวุฒิปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนมีวุฒิปริญญาโท มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นประมาณ 10-14 ปี ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้โดยส่วนรวม เป็นปัญหาในระดับเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะครูประจำชั้นส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน ยังมีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากมีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้น 10-14 ปี ทำให้มีความชำนาญเกี่ยวกับงานในหน้าที่ การเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาสามารถทำได้ดีขึ้น อนึ่งครูประจำชั้นส่วนมากจบการศึกษาในระดับปริญญา

ครี ซึ่งในหลักสูตรวิชาครูของเกือบทุกสถาบันผลิตครู ได้มีการบรรจุวิชาที่เกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนเป็นวิชาบังคับที่นิสิตนักศึกษาจะต้องเรียน นอกจากนี้ในการสอบเพื่อเลื่อนวิทยฐานะหรือสอบวิชาชุด ก็มีวิชาสุขศาสตร์ในโรงเรียนบรรจุอยู่ในวิชาครู ซึ่งเป็นชุดวิชาบังคับด้วยเช่นกัน เหตุที่ต้องบรรจุวิชาเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนเอาไว้ในหลักสูตรและให้นิสิตนักศึกษาทุกคนได้เรียนเนื่องจากวิชาโครงการสุขภาพในโรงเรียนนี้เป็นวิชาที่ครูทุกคนต้องทราบเพื่อเป็นแนวทางในการจัดดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดหมายของแผนการศึกษาชาติ ข้อที่ 6 ที่กล่าวไว้ว่า "ให้มีคุณภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ" (แผนการศึกษาชาติ 2520:1) การที่ครูประจำชั้นได้เรียนในวิชาดังกล่าว ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคึกของ สมชาย สutherland (สมชาย สutherland 2525:93) ที่ว่า คนที่ได้รับการศึกษาก็จะมีความเข้าใจในเรื่องสุขภาพดี

นอกจากนั้นครูประจำชั้นส่วนใหญ่เป็นหญิงซึ่งเป็นเพศที่ละเอียดรอบคอบ ช่างสังเกต ให้ความสนใจในเรื่องของสุขภาพมากจึงทำให้ดูแลสุขภาพของนักเรียนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เวค (Wade 1970:485-491) ที่พบว่า ความรู้ทางสุขภาพขึ้นอยู่กับอายุและเพศ โดยที่เพศหญิงจะมีความรู้ทางสุขภาพสูงกว่าเพศชาย จากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจจะทำให้มีการดูแลสุขภาพนักเรียนได้ดี อีกประการหนึ่งคือครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล และครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ส่วนใหญ่มีเวลาใกล้ชิดกับนักเรียนวันละ 3-5 ชั่วโมง ทำให้มีเวลาสนใจและเอาใจใส่ในด้านสุขภาพของนักเรียนได้ดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล และครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาสุขศึกษาอยู่ในระดับน้อยมาก ดังจะเห็นได้จากการเคยเรียนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือโท เพียงร้อยละ 1.5 และ 5.0 ตามลำดับ และเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพในโรงเรียน ร้อยละ 15.5 และ 28.8 ตามลำดับ ในเรื่องของการประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาสุขศึกษา ผลการวิจัยของ กาญจนา บุญมี (2527:150) พบว่า การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ยังมีครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษาไม่ครบทุกโรงเรียน ซึ่งเป็นผลสอดคล้องกัน สาเหตุที่โรงเรียนทั้งสองประเภทมีครูที่เคยเรียนวิชา

สุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือโทอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากระเบียบในการรับสมัครบุคคลเข้าสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครโดยไม่จำกัดวิชาเอก ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดสรรอัตรากำลังครูเพื่อทำหน้าที่สอนในโรงเรียนโดยแยกวิชาเอกได้ และวิชาสุขศึกษาเป็นเพียงส่วนหนึ่งในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และบางส่วนก็สอดแทรกไปในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย จึงทำให้ยากแก่การจัดแบ่งเนื้อหาออกมาให้ครูสุขศึกษาสอน โดยเฉพาะ และถึงแม้ครูสามารถจัดแบ่งเนื้อหาออกมาได้ก็เป็นการผิดหลักการของหลักสูตร เพราะลักษณะของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีลักษณะบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520:2) ดังนั้นครูเพียงคนเดียวจะจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มวิชาให้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกันได้สะดวกกว่า อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ยังไม่เห็นว่าการบูรณาการวิชาสุขศึกษาโดยเฉพาะ ส่วนสาเหตุที่ครูประจำชั้นมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจำนวนครูประจำชั้นมีมาก การจัดการอบรมให้ทั่วถึงย่อมเป็นไปได้ยาก และในการจัดการอบรมแต่ละครั้งทางโรงเรียนเพียงส่งครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพในโรงเรียนเท่านั้นที่เข้ารับการอบรม และอาจไม่ได้ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น หรือไม่มีการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับการอบรมมาให้แก่ครูประจำชั้นทราบ หรืออาจถ่ายทอดได้ไม่เต็มที่ ทำให้โอกาสที่ครูประจำชั้นจะได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมีน้อย มีผลถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในการที่จะพัฒนาสุขภาพนักเรียนให้เต็มที่ได้อย่าง ปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้น จึงยังคงมีอยู่บ้างในระดับเล็กน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ในด้านต่าง ๆ

2.1 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ โดยสำรวจระหว่างครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาลกับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มีพื้นที่น้อยกว่า 5 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัดหนา จรรย์รัตนไพศาล (2530:46) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีเนื้อที่น้อยกว่า 5 ไร่ มีอาคารเรียน 1-3 หลัง มีโรงอาหารและโรงครัวในโรงเรียน ผลการวิจัยของ พัชรา กาญจนารัตน์ (2517:70) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 62 ตั้งอยู่ในวัดหรือสุเหร่า และแหล่งที่พักอาศัย และส่วนใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่มีเนื้อที่และบริเวณไม่พอ และผลการวิจัยของ ฉัตร ทวีสุข (2515:52) ที่พบว่า เนื้อที่ดังของโรงเรียนคับแคบ มีเหตุรำคาญที่ทำให้นักเรียนเสียสมาธิในการเรียน และอาจมีผลเสียต่อสุขภาพ มีสนามไม่พอ และเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณของศูนย์กลางของชุมชน การคมนาคมสะดวก และมีประชาชนอาศัยอยู่ในบริเวณนี้หนาแน่นกว่าบริเวณอื่น ทำให้โรงเรียนเหล่านี้ต้องรับเด็กในวัยเรียนเข้าเรียนเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โรงเรียนต้องสร้างอาคารเรียนหรืออาคารประกอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เป็นเหตุให้อาคารเรียนหรืออาคารประกอบที่สร้างขึ้นอยู่ใกล้ชิดกันมาก ส่วนโรงเรียนเทศบาลนั้นส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนไม่หนาแน่น มีจำนวนนักเรียนน้อย เนื่องจากโรงเรียนไม่เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง มีจำนวนนักเรียนน้อย เนื่องจากโรงเรียนไม่เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง (สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ม.ป.ป.: 21) จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะมากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล

2.2 ด้านการบริการสุขภาพ โดยส่วนรวมระหว่างครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ในข้อ "การตรวจสุขภาพนักเรียนทุกวันก่อนเข้าเรียนตอนเช้า" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีความรู้และทักษะในการตรวจสุขภาพ และการปฐมพยาบาลน้อยกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ดังผลการวิจัยที่พบว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล

มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพในโรงเรียนและเคยเรียนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือโทจำนวนน้อยกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล นอกจากนี้จะเป็นเพราะครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รับผิดชอบนักเรียนจำนวนมากว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ทำให้มีเวลาไม่พอในการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนให้ครบทุกคน เพราะทำให้เสียเวลามาก ส่วนในข้อ "การนำนักเรียนที่เจ็บป่วยเล็กน้อยส่งต่อโรงพยาบาล" และ "การให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน" ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล มีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากผลการวิจัยพบว่า การอัตรการเรียนการสอนของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นแบบสอนหมุนเวียน (สอนเฉพาะบางวิชา) มากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล ทำให้ครูประจำชั้นไม่ได้อยู่ประจำในห้องที่รับผิดชอบ จึงไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมนี้ได้อย่างครบถ้วน

ส่วนในข้อที่ครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ได้แก่ข้อ "การปฐมพยาบาลนักเรียนเกี่ยวกับการใช้บริการสุขภาพในโรงเรียน" และ "การแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าก่อนมีการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียนทุกครั้ง" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเทศบาลมีน้อย การจัดกิจกรรมบางกิจกรรมต้องใช้งบประมาณและเสียเวลามาก ซึ่งถ้าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญก็ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร นอกจากนี้ครูประจำชั้นอาจคิดว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบงานด้านสุขภาพในโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ ครูประจำชั้นจึงไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมนี้ให้ครบถ้วนได้ ในข้อ "การจัดบริการอาหารเสริมในโรงเรียน" และในข้อ "การดูแลให้นักเรียนแปร่งฟันหลังอาหารกลางวัน" ครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเทศบาลส่วนใหญ่ยากจน (อัจฉรา วงษ์เอก. 2528:38) ทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดซื้ออาหารเสริมหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการแปร่งฟัน เช่น แก้วน้ำ ยาสีฟันได้ ส่วนในข้อ "การจกให้นักเรียนได้ออมผลไม้เพื่อป้องกันฟันผุ" นั้นอาจเป็นเพราะหน่วยงานที่รับผิดชอบงานทางด้านทันตสุขภาพของโรงเรียนเทศบาล คือ กองสาธารณสุขของแต่ละเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วย

งานเล็ก ๆ หันตแพทย์มีไม่ครบทุกเทศบาล การบริการด้านการดูแลสุขภาพโรครังยั้งไม่ทั่วถึง ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับกองทันตแพทย์สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ให้อำนาจให้มีโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การจัดให้นักเรียนได้ออมฟลูออไรด์เป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมของโครงการนี้ โดยมีฝ่ายทันตกรรม สำนักงานสาธารณสุขในแต่ละจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล

2.3 ด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ โดยส่วนรวมระหว่างครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ในข้อ "การใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชนให้เกิดผลดีต่อสุขภาพนักเรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเทศบาลส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนไม่หนาแน่น แหล่งประโยชน์ในชุมชนอาจห่างไกลจากโรงเรียนทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ครูประจำชั้นอาจเห็นว่า การติดต่อกับแหล่งประโยชน์ในชุมชนต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครู ทำให้เสียเวลา

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน จากผลการวิจัยโดยส่วนรวมระหว่างครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล กับครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาล พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นในโรงเรียนเทศบาลมีปัญหามากกว่าครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตเทศบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเทศบาลส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนไม่หนาแน่น โรงเรียนไม่เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองยากจน และผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา (สำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น ม.ป.ป.:19) จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ไม่มีเวลาให้กับกิจกรรมของโรงเรียน

มากนักเพราะต้องออกไปประกอบอาชีพ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นไม่มีเวลาในการ
พุดคุยปะทะกับผู้ปกครอง

โดยส่วนรวมแล้ว เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า งานด้านความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เป็นปัญหาของครูประจำชั้นทั้งสองสังกัดมากกว่าด้านอื่น ๆ
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานด้านความสัมพันธ์เป็นหน้าที่และงานพิเศษที่ต้องใช้เวลาว่างจากงานประจำ
ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาที่มีกิจกรรมเร่งรัดคุณภาพมากมายที่ครูต้องปฏิบัติและคอยควบคุมดูแล
นักเรียนอย่างใกล้ชิดในบางกิจกรรม ทำให้ครูประจำชั้นไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติทางด้านนี้
โดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

1. ควรได้มีการสนับสนุนส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นในด้านความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการออกตรวจเยี่ยมบ้าน
นักเรียนภายในชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบทุกคนอย่างน้อยปีละครั้ง และถ้าเป็นไปได้ควรมีการออก
ตรวจเยี่ยมปีละ 2 ครั้ง โดยเริ่มครั้งแรกในสัปดาห์แรกของการเปิดเรียน ทั้งมีการศึกษา เพื่อ
เป็นการประมุนิเทศผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักการ นโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนไปด้วย และครั้งที่ 2
ควรเป็นช่วงก่อนการสอบปลายปี เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานทั้ง
หมดของครูประจำชั้น นักเรียนและผู้ปกครองที่ได้ร่วมมือกันพัฒนาเด็กมาตั้งแต่ต้น
2. ควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพ
ในโรงเรียนให้แก่ครูประจำชั้นเพียงพอและทั่วถึง จนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยให้
ครูประจำชั้นทุกคนมีโอกาสดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งอาจจัดให้มีการฝึกอบรมระดับอำเภอ และให้
ครอบครัวครูปฏิบัติภารกิจทุกคน หรืออาจใช้ครูที่มีวุฒิทางสุขภาพในอำเภอร่วมกันวางแผนและ
ดำเนินการจัดการอบรมร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอก็ได้
3. การมอบหมายงานพิเศษหรือกิจกรรมพิเศษให้ครูประจำชั้นปฏิบัติมาก ๆ ทำให้ครู
ประจำชั้นไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้เต็มที่ ดังนั้นจึงไม่ควรมอบหมายงานพิเศษสำหรับครู
ประจำชั้นมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ทำให้ครูประจำชั้นไม่มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน
เช่น ให้ครูประจำชั้นไปทำหน้าที่ครูวิชาการกลุ่ม เป็นต้น

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้นในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา การติดต่อขอยืมอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และเรื่องอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาอุปสรรคและความต้องการในการปฏิบัติงานพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้น เพื่อที่จะได้จัดการศึกษา แก้ไขปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
2. ควรได้มีการศึกษาปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
3. ควรได้มีการศึกษาปัญหาการพัฒนาสุขภาพนักเรียนของครูประจำชั้นในเขตการศึกษาอื่น ๆ
4. ควรได้มีการศึกษาภาวะสุขภาพของนักเรียนในเขตการศึกษา 5